

تثبیت و هیبریداسیون DNA/DNA ژن *rfbE* باکتری *Escherichia coli O157:H7*

روی سطح الکتروود طلا برای تشخیص توالی خاص

به روش طیف بینی امپدانس الکتروشیمیایی

محمد ابراهیم مینایی^۱، مجتبی سعادتی^۲، مصطفی نجفی^{۳*}، حسین هنری^۳

۱- دانشجوی دکتری، ۲- استاد و ۳- دانشیار دانشگاه جامع امام حسین (ع)

(دریافت: ۹۲/۰۲/۱۴، پذیرش: ۹۲/۱۰/۰۲)

چکیده

در این تحقیق، تثبیت و هیبریداسیون توالی تک رشته DNA (ssDNA) مربوط به ژن *rfbE* باکتری *Escherichia coli O157:H7* به روش طیف بینی امپدانس الکتروشیمیایی مورد بررسی قرار گرفته است. این توالی به صورت تک لایه خودتجمعی، روی سطح الکتروود طلا به مدت سه ساعت و در دمای محیط (۲۵ °C) تثبیت شد. تک لایه مخلوط شامل مرکاپتوهگزانول و مرکاپتوپروپیونیک اسید به عنوان یک طراحی رابط برای توسعه بیوسنسور مورد استفاده قرار گرفت. هیبریداسیون DNA/DNA با غوطه ورسازی الکتروود طلای اصلاح شده با ssDNA در غلظت ۱ میکرومولار DNA هدف در محلول بافر فسفات (pH برابر ۷/۴) انجام شد. از روش های ولتامتری چرخه ای و طیف بینی امپدانس الکتروشیمیایی برای بررسی تثبیت و هیبریداسیون DNA استفاده شد. نتایج، نشان دهنده تثبیت و هیبریداسیون مناسب DNA در سطح الکتروود طلا می باشد. حسگر طراحی شده از گزینش پذیری خوبی برخوردار بود. این تحقیق زمینه ساز توسعه آتی نوعی نانویست حسگر الکتروشیمیایی به منظور آشکارسازی عوامل بیولوژیک می باشد.

کلید واژه ها: هیبریداسیون DNA/DNA، طیف بینی امپدانس الکتروشیمیایی، زیست حسگر.

Immobilization and Hybridization of DNA/DNA of the *rfbE* Gene *Escherichia Coli O157:H7* on Gold Electrode Surface for the Detection of Specific Sequences by Electrochemical Impedance Spectroscopy Method

M. E. Minaei, M. Saadati, M. Najafi*, H. Honari

Imam Hossein University

(Received: 04/05/2013; Accepted: 23/12/2013)

Abstract

In this paper, the immobilization and hybridization of single strand DNA (ssDNA) sequences of *rfbE* gene *Escherichia coli O157:H7* has been studied by electrochemical impedance spectroscopy technique. A self-assembled monolayer of the ssDNA was immobilized on the gold electrode for three hours at ambient temperature (25 °C). A mixed monolayer comprising both mercaptohexanol (MCH) and mercaptopropionic acid (MPA) were used as an interface design for developing biosensor. The hybridization of DNA/DNA was performed by immersion the modified gold electrode with ssDNA at a concentration of target DNA, 1 μ M in the phosphate buffer solution (pH 7.4). Cyclic voltammetry and electrochemical impedance spectroscopy techniques were used for investigation of the DNA immobilization and hybridization. Results showed that immobilization and hybridization of DNA on gold electrode is suitable. This research underlie the future development of nanobiosensor electrochemical for detection of biological agents.

Keywords: Hybridization DNA/DNA, Electrochemical Impedance Spectroscopy, Biosensor.

* Corresponding Author E-Mail: mnajafi@ihu.ac.ir

۱. مقدمه

هیبریداسیون در جای طبیعی DNA/PNA، تکثیر DNA و RNA و برهمکنش یون های فلزی با DNA به کار برده شده است [۹]. یکی از اصلی ترین مراحل در توسعه نانوزیست حسگرها الکتروشیمیایی، تثبیت ترکیب بیولوژیکی بر سطح الکتروود کار به عنوان حسگر می باشد. پارامترهای متعددی بر تثبیت ssDNA^۳ (عنصر بیولوژیکی) و به نوبه خود بر پاسخ امیدانس الکتروشیمیایی مؤثر هستند. مهم ترین پارامترها شامل موارد زیر است: الف) خواص فیزیکی شیمیایی مشتقات تیول، ب) طول و نوع بازهای آلی توالی ssDNA، ج) غلظت ترکیبات تثبیت شونده در سطح الکتروود، د) زمان تثبیت ترکیبات در سطح الکتروود، ه) دمای تثبیت و هیبریداسیون زنجیره های DNA [۱۰].

در این تحقیق، سطح الکتروود طلا با تثبیت اولیگونوکلوئوتید ssDNA مربوط به ژن *rfbE* باکتری *Escherichia coli O157:H7* و تشکیل تک لایه های تیول مخلوط، شامل مرکاپتوهگزانول و مرکاپتوپروپیونیک اسید اصلاح شد. با استفاده از این الکتروود اصلاح شده و روش طیف بینی امیدانس الکتروشیمیایی، هیبریداسیون DNA/DNA بین اولیگونوکلوئوتید تثبیت شده و اولیگونوکلوئوتید مکمل، دارای ناجوری و غیرمکمل تشخیص داده شد. نتایج این تحقیق می تواند زمینه ساز طراحی نانوحسگرهای زیستی برای مقاصد تشخیصی عوامل بیولوژیک باشد.

۲. مواد و روش ها

در این مطالعه تجربی، اولیگونوکلوئوتیدها توسط نرم افزار Oligo و Primer 3 طراحی (جدول ۱) و پس از سفارش ساخت، از شرکت Bioneer Corporation کشور کره شمالی خریداری شد. توالی انتخاب شده مربوط به ژن *rfbE* باکتری *Escherichia coli O157:H7* می باشد. این اولیگونوکلوئوتیدها شامل توالی ۲۳ مری تیوله شده در انتهای ۵' به همراه فضا ساز C₆، توالی ۲۳ مری کاملاً مکمل، توالی ۲۳ مری دارای ۲ باز ناجور^۴ و توالی ۲۳ مری غیرمکمل می باشند. سایر مواد نظیر مرکاپتوهگزانول^۵، مرکاپتوپروپیونیک اسید^۶، K₃[Fe(CN)₆]/K₄[Fe(CN)₆] و مانند آن از شرکت سیگما خریداری شد.

جدول ۱. اولیگونوکلوئوتیدهای طراحی شده شامل توالی پروب تیوله شده، توالی کاملاً مکمل، توالی دارای ۲ باز ناجور و توالی غیرمکمل.

توالی	نوع الیگونوکلوئوتید
5'-SH-(CH ₂) ₆ - CGGTTGCTCTTCATTTAGCTTTG-3'	Probl
GCCAACGAGAAGTAAATCGAAAC	complementary
GCTAACGAGAAGTACATCGAAAC	Mismaiched
ATGCAGTCTCCTACGCGATCGCA	Non complementary

باکتری اشرشیا کلی سویه O157 پاتوژن مهم روده انسان است و به طور معمول با تظاهرات شدید بالینی، از جمله اسهال خونی، کولیت هموراژیک و سندرم اورمی همولیتیک^۱ همراه می باشد. ژن *rfbE* به دلیل اینکه تمام سویه هایی که این آنتی ژن را بیان می کنند دارای علائم کلینیکی شدید می باشند، بیشتر مورد بررسی قرار می گیرد [۱]. آشکارسازی عوامل بیولوژیک به دلیل پیچیدگی های ماکرومولکول های حیاتی بسیار دشوار است. روش های تشخیصی کنونی عوامل بیولوژیک دارای معایب مختلفی هستند و برای تشخیص با اطمینان بالا به بیش از یک روش تشخیصی نیاز می باشد. کشورهای مختلف بر روی روش های تشخیصی ژنومی متمرکز شده اند و همچنین به دنبال روش های تشخیصی جدیدی برای برطرف کردن چالش های موجود می باشند [۲]. زیست حسگرها به عنوان ابزاری برای تشخیص عوامل بیولوژیک در حال توسعه هستند [۳]. به طور کلی، حسگرهای زیستی مبتنی بر جفت شدن یک عامل مشخص بیولوژیکی به همراه یک مبدل فیزیکی برای تبدیل اطلاعات بیولوژیکی به یک علامت قابل تشخیص، متناسب با غلظت آنالیت می باشند. علامت ممکن است به علت تغییرات به وجود آمده نظیر تغییر در غلظت پروتون، انتشار و یا جذب گازها (به عنوان مثال، آمونیاک یا اکسیژن)، جذب یا انعکاس تابش نور، انتشار گرما، تغییرات جرم یا مبادله الکترون و تغییر در جذب سطحی گونه ها بر اساس برهم کنش های بین آنالیت با ترکیبات بیولوژیکی روی سطح حسگر تولید شود [۴]. زنجیره DNA به عنوان یکی از ترکیبات بیولوژیکی مهم، با توجه به پتانسیل فوق العاده تشخیص مولکولی آن، برای توسعه زیست حسگرها بسیار مناسب است. زیست حسگرهای مبتنی بر DNA، از اتصال ترجیحی مکمل تک رشته توالی اسید نوکلئیک، بهره می برند. این سیستم، معمولاً با تثبیت پروب DNA تک رشته ای (ssDNA) روی یک سطح برای تشخیص توالی هدف DNA مکمل خود از طریق هیبریداسیون عمل می کند [۵].

در سال های اخیر، مطالعات مربوط به طیف سنجی امیدانس الکتروشیمیایی^۲ (EIS) در آنالیز زیستی به طور قابل توجهی افزایش یافته است. روش EIS یکی از حساس ترین ابزارهای مطالعه پدیده های سطحی می باشد. علاوه بر این، در مقایسه با روش های ولتامتری، به ویژه در مورد سطوح اصلاح شده با عوامل بیولوژیکی، یک روش غیرتخریبی محسوب شده و به عوامل تثبیت شده در سطح آسیب نمی رساند. در این روش از یک پتانسیل DC، مانند پتانسیل مدار باز (OCP)، و یک پتانسیل متناوب (AC) کوچک جهت بررسی پاسخ سیستم استفاده می شود. بر این اساس روش EIS با موفقیت برای تشخیص هدایت الکتریکی DNA [۶]، هیبریداسیون DNA [۷ و ۸]، عدم تطابق تک نوکلئوتیدی در دو رشته DNA (dsDNA)،

³ Single Strand DNA

⁴ Mismaich

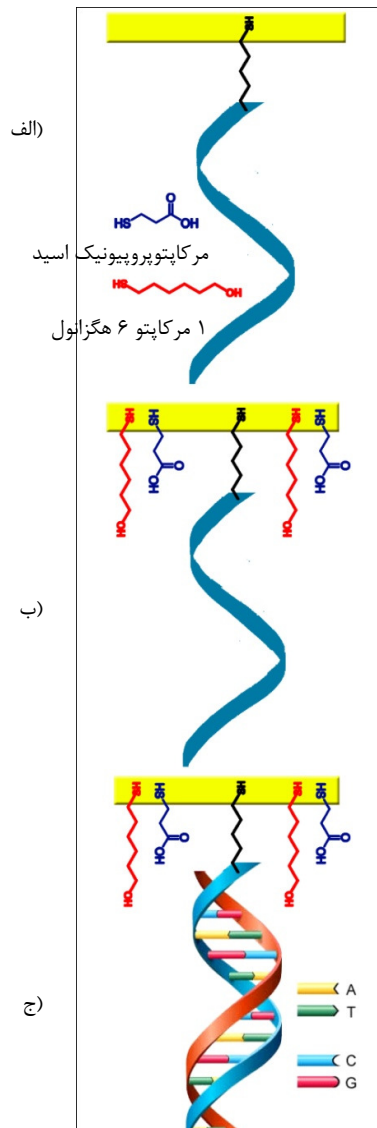
⁵ Mercapto-1-Hexanol (Mch)

⁶ Mercaptopropionic Acid (Mpa)

¹ Hemolytic Uremic Syndrome (Hus)

² Electrochemical Impedance Spectroscopy (EIS)

مدولاسیون (تعديل) AC از ۱ کیلوهرتز تا ۱۰ مگا هرتز با ۶۰ نقطه اندازه‌گیری شده انتخاب شد [۱۸ و ۱۹]. بررسی‌های الکتروشیمیایی با استفاده از دستگاه پتانسیوستا/گالوانواستا μ Autolab FAR 2 III دارای آنالیزکننده پاسخ فرکانسی ساخت شرکت Eco Chemie هلند انجام گرفت.

شکل ۱. تثبیت و هیبریداسیون روی سطح الکتروود طلا. الف) تثبیت ssDNA روی سطح الکتروود طلا، ب) تثبیت ssDNA به همراه بلوکه‌کننده مرکاپتوهگزانول و مرکاپتوپروپیونیک اسید، ج) هیبریداسیون DNA/DNA با رشته مکمل روی سطح الکتروود طلا اصلاح‌شده. با هیبریداسیون رشته‌های DNA بین نوکلئوتیدهای آدنین (A) و تیمین (T)، سیتوزین (C) و گوانین (G) پیوند هیدروژنی ایجاد می‌شود.

۱-۲. تیمار اولیه الکتروود طلا

الکتروود طلا با قطر ۲ میلی‌متر مطابق روش گزارش شده توسط گبلا و شاهمن جلا داده شد [۱۰]. الکتروود با دوغاب آلومینا (۰/۳ و ۰/۰۵ میکرومتر α -Al₂O₃) روی یک پد به مدت ۱۰ دقیقه جلا داده شد و سپس با حمام اولتراسونیک در آب خالص تمیز گردید. پس از آن الکتروود در ۰/۱ H₂SO₄ مولار تا دست‌یابی به ولتاموگرام ثابت تحت پتانسیل چرخه‌ای بین ۰ و ۱/۵ ولت قرار گرفت. در ادامه الکتروود با مقدار فراوان آب شستشو داده شد و سطح الکتروود با گاز نیتروژن خشک گردید. از این الکتروود برای تثبیت عنصر بیولوژیکی استفاده شد [۱۱ و ۱۲].

۲-۲. تثبیت ssDNA روی سطح الکتروود طلا

توالی ssDNA تیوله یک تک‌لایه خودتجمعی^۱ را به دلیل تمایل بالای گروه تیول نسبت به طلا، روی سطح الکتروود تشکیل می‌دهد. برای تثبیت توالی DNA روی الکتروود طلا تمیز شده، اولیگومر ssDNA تیوله در موقعیت ۵' (۱ میکرومولار) درون بافر تثبیت (Tris-HCl) ۱۰ میلی‌مولار، EDTA ۱/۰ میلی‌مولار و KH₂PO₄ ۱ مولار، pH برابر ۷) به مدت یک ساعت غوطه‌ور شد [۱۳]. پس از فرایند جذب شیمیایی، الکتروود با آب دوبار تقطیر شستشو داده تا رشته‌هایی که به صورت ضعیف متصل شده‌اند حذف شوند. پس از آن، برای تشکیل تک‌لایه‌های تیول مخلوط، الکتروود اصلاح‌شده در محلول (۲ میلی‌مولار) مرکاپتوهگزانول و مرکاپتوپروپیونیک اسید در بافر سیترات (۱۰۰ میلی‌مولار، pH برابر ۲/۴) به مدت ۱ ساعت غوطه‌ور شد [۱۴ و ۱۵].

۳-۲. هیبریداسیون DNA روی الکتروود اصلاح‌شده

برای هیبریداسیون با DNA مکمل، الکتروود طلا اصلاح شده مرحله قبل در بافر هیبریداسیون (Tris-HCl) ۱۰ میلی‌مولار، EDTA ۱ میلی‌مولار و NaCl ۱ مولار، pH برابر ۷ شامل ۱ میکرومولار DNA مکمل) به مدت ۱ ساعت غوطه‌ور شد. پس از آن، الکتروود با بافر فسفات شستشو داده شد. شمایی از مراحل تثبیت در شکل (۱) نشان داده شده است. همین روش برای هیبریداسیون با توالی دارای باز ناچور و توالی غیر مکمل انجام شد [۱۶ و ۱۷].

۴-۲. اندازه‌گیری الکتروشیمیایی

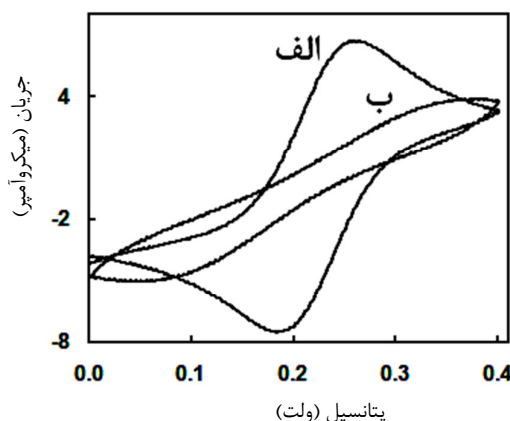
طیف امپدانس الکتروشیمیایی در حضور زوج ردوکس $K_3[Fe(CN)_6]/K_4[Fe(CN)_6]$ در غلظت‌های ۲ میلی‌مولار و با استفاده از سه الکتروود متشکل از یک الکتروود مرجع (در ۳ KCl مولار)، یک الکتروود کمکی سیم پلاتین و الکتروود اصلاح‌شده طلا به عنوان الکتروود کار، ثبت شد. پتانسیل DC ثابت (۲۲۰ میلی‌ولت در مقابل Ag/AgCl) استفاده شده است و توسط آشفستگی AC با دامنه حدود ۵ میلی‌ولت پوشش داده شد. فرکانس

^۱ Self-Assembled Monolayer (SAM)

۳. نتایج و بحث

۳-۱. بررسی تثبیت ssDNA روی سطح الکتروود

تثبیت ssDNA روی سطح الکتروود طلا با دو روش ولتامتری چرخه‌ای و طیف‌بینی امپدانس الکتروشیمیایی مطالعه شده است. شکل (۲) ولتاموگرام‌های حاصل از الکتروود طلا در حضور زوج رودکس $K_3[Fe(CN)_6]/K_4[Fe(CN)_6]$ قبل و بعد از تثبیت ssDNA و MCH/MPA را نشان می‌دهد. کاهش جریان‌های کاتدی و آنودی در ولتاموگرام (ب) نسبت به ولتاموگرام (الف) بیانگر تثبیت ssDNA و MCH/MPA روی سطح الکتروود می‌باشد. طیف‌بینی امپدانس الکتروشیمیایی روشی مناسب برای تثبیت و هیبریداسیون DNA/DNA روی سطح الکتروود می‌باشد. طیف امپدانس شامل یک بخش نیم‌دایره در فرکانس‌های بالا (نمودار نایکوئیست) مربوط به فرایند کنترل شده با فرآیند انتقال الکترون و یک بخش خطی در فرکانس‌های پایین‌تر مربوط به مرحله کنترل شده با انتشار در فرایند الکتروشیمیایی است. قطر نیم دایره برابر با مقاومت انتقال بار^۱ است که رفتار سطح الکتروود برای زوج رودکس را نشان می‌دهد و بنابراین می‌تواند به‌عنوان علامتی برای مشخص کردن تغییر در مراحل تثبیت و هیبریداسیون مورد استفاده قرار گیرد.

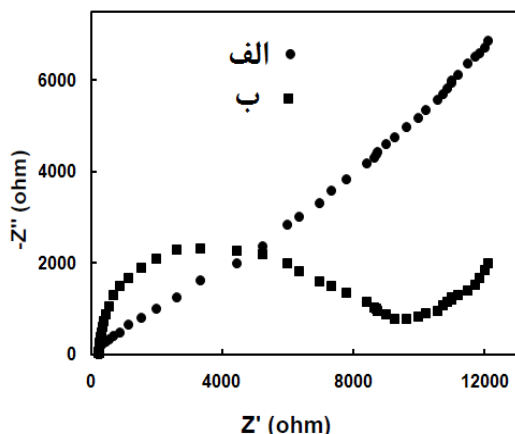
شکل ۲. ولتاموگرام‌های چرخه‌ای، الف) الکتروود طلا تمیز شده (ب) الکتروود طلا اصلاح شده با تثبیت ssDNA (۱ میکرومولار) در حضور زوج رودکس $K_3[Fe(CN)_6]/K_4[Fe(CN)_6]$ در غلظت‌های ۲ میلی‌مولار در سرعت اسکن پتانسیل 50 mVs^{-1}

اندازه‌گیری‌های امپدانس الکتروشیمیایی یک الکتروود طلای تمیز شده و اصلاح شده با ssDNA و MCH/MPA در شکل (۳) نشان داده شده است.

همان‌گونه که در شکل (۳-الف) مشاهده می‌شود، نمودار نایکوئیست الکتروود طلای تمیز شده تقریباً به صورت یک خط مستقیم است که نشان‌دهنده کنترل فرآیند با انتشار است. لایه خودتجمعی ssDNA و MCH/MPA بر روی الکتروود به‌عنوان یک لایه عایق عمل کرده و مانع انتقال الکترون در سطح الکتروود

می‌شود که نتیجه آن مشاهده یک نیم‌دایره در فرکانس‌های بالاتر می‌باشد (شکل ۳-ب).

نتایج به‌دست آمده از روش ولتامتری چرخه‌ای تطابق مناسبی با نتایج به‌دست آمده از روش طیف‌بینی امپدانس الکتروشیمیایی دارد و تأیید می‌کند که تثبیت ssDNA و MCH/MPA روی سطح الکتروود طلا به‌خوبی انجام شده است.

شکل ۳. طیف امپدانس الکتروشیمیایی، الف) الکتروود طلای تمیز شده (ب) الکتروود طلا اصلاح شده با تثبیت ssDNA (۱ میکرومولار) در حضور زوج رودکس $K_3[Fe(CN)_6]/K_4[Fe(CN)_6]$ در غلظت‌های ۲ میلی‌مولار

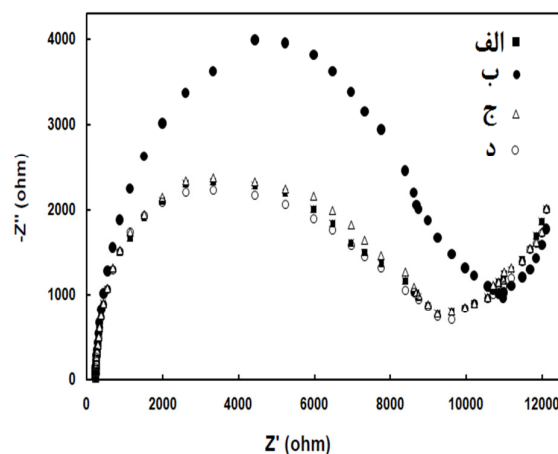
۳-۲. بررسی هیبریداسیون DNA/DNA روی الکتروود اصلاح شده

طیف امپدانس الکتروشیمیایی یک الکتروود اصلاح شده با ssDNA و MCH/MPA و بعد از هیبریداسیون با اولیگونوکلوئوتید مکمل، اولیگونوکلوئوتید غیرمکمل و اولیگونوکلوئوتید دارای ناچوری در شکل (۴) نشان داده شده است. مقاومت انتقال بار ناشی از اکسایش/احیای ردیاب هگزاسیانوفرات در نمودار نایکوئیست بعد از هیبریداسیون DNA مکمل (شکل ۴-ب)، نسبت به این نمودار در الکتروود طلا قبل از هیبریداسیون با DNA مکمل (شکل ۴-الف) افزایش یافته است.

این نتایج بیانگر برهم‌کنش مناسب بین ssDNA تثبیت شده و DNA مکمل بوده و نشان‌دهنده تشخیص موفقیت‌آمیز قطعه‌ای از ژن *rfbE* باکتری *Escherichia coli O157:H7* در محلول آبی می‌باشد. برای بررسی کارایی حسگر زیستی در تمایز بین اولیگونوکلوئوتید مورد نظر و اولیگونوکلوئوتیدهای مداخله‌کننده احتمالی طیف امپدانس الکتروشیمیایی الکتروود اصلاح شده با ssDNA و MCH/MPA با دو نمونه اولیگونوکلوئوتید غیرمکمل و اولیگونوکلوئوتید دارای ناچوری به ترتیب در شکل (۴ ج و د) نشان داده شده است. همان‌گونه که مشاهده می‌شود، برهم‌کنش حسگر با این دو گونه تأثیر محسوسی در پاسخ حسگر نداشته و نشان‌دهنده گزینش‌پذیری بسیار مناسب حسگر تهیه شده می‌باشد.

^۱ Charge Transfer Resistance (Rct)

- [3] Singh, R.; Sumana, G.; Verma, R.; Sood, S.; Pandey M. K.; Gupta, K.; Malhotra, B. D. "DNA Biosensor for Detection of Neisseria Gonorrhoeae Causing Sexually Transmitted Disease"; *J. Biotech.* 2010, 150, 357-365.
- [4] Ezzati Nazhad Dolatabadi, J.; Mashinchian, O.; Ayoubi, B.; Jamali, A.; Mobed, A.; Losic, D.; Omid, Y.; Guardia, M. "Optical and Electrochemical DNA Nanobiosensors"; *Trends in Anal. Chem.* 2011, 30, 459-472.
- [5] Sassolas, A.; Leca-Bouvier, B. D.; Blum, L. J. "DNA Biosensors and Microarrays"; *Chem. Rev.* 2008, 108, 109-39.
- [6] Wang, L.; Chen, X.; Wang, X.; Han, X.; Liu, S.; Zhao, C. "Electrochemical Synthesis of Gold Nanostructure Modified Electrode and Its Development in Electrochemical DNA Biosensor"; *Biosen. Bioelect.* 2011, 30, 151-157.
- [7] Zhang, K.; Ma, H.; Zhang, L.; Zhang, Y. "Fabrication of a Sensitive Impedance Biosensor of DNA Hybridization Based on Gold Nanoparticles Modified Gold Electrode"; *Electroanal.* 2008, 20, 2127-2133.
- [8] Kafka, J.; Panke, O.; Abendroth, B.; Lisdat, F. "A Label-Free DNA Sensor Based on Impedance Spectroscopy"; *Electrochem. Acta* 2008, 53, 7467-7474.
- [9] Long, Y. T.; Li, C. Z.; Sutherland, T. C.; Kraatz, H. B.; Lee, J. S. "Electrochemical Detection of Single-Nucleotide Mismatches: Application of M-DNA"; *Anal. Chem.* 2004, 76, 4059-4065.
- [10] Gebala, M.; Schuhmann, W. "Controlled Orientation of DNA in a Binary SAM as a Key for the Successful Determination of DNA Hybridization by Means of Electrochemical Impedance Spectroscopy"; *Chem. Phys. Chem.* 2010, 11, 2887-2895.
- [11] Aoki, H.; Tao, H. "Label- and Marker-Free Gene Detection Based on Hybridization-Induced Conformational Flexibility Changes in a Ferrocene-PNA Conjugate Probe"; *Analyst* 2007, 132, 784-791.
- [12] Herne, T. M.; Tarlov, M. J. "Characterization of DNA Probes Immobilized on Gold Surfaces"; *J. Am. Chem. Soc.* 1997, 119, 8916-8920.
- [13] Steel, A. B.; Herne, T. M.; Tarlov, M. J. "Electrochemical Quantitation of DNA Immobilized on Gold"; *Anal. Chem.* 1998, 70, 4670-4677.
- [14] Gebala, M.; Stoica, L.; Neugebauer, S.; Schuhmann, W. "Label-Free Detection of DNA Hybridization in Presence of Intercalators Using Electrochemical Impedance Spectroscopy"; *Electroanal.* 2009, 21, 325-331.
- [15] Liu, J.; Cao, Z.; Lu, Y. "Functional Nucleic Acid Sensors"; *Chem. Rev.* 2009, 109, 1948-1998.
- [16] Park, J. Y.; Park, S. M. "DNA Hybridization Sensors Based on Electrochemical Impedance Spectroscopy as a Detection Tool"; *Sensors* 2009, 9, 9513-9532.
- [17] Chatelain, G.; Chaix, C.; Brisset, H.; Moustrou, C.; Fages, F.; Mandrand, B. "Synthesis of Electrochemical Probes for Nucleic Acid Detection"; *Sensors and Actuators B* 2008, 132, 439-442.
- [18] Pumera, M.; Sanchez, S.; Ichinose, I.; Tang, J. "Electrochemical Nanobiosensors"; *Sensors and Actuators B* 2007, 123, 1195-1205.
- [19] Velusamy, V.; Arshak, K.; Yang, C. F.; Yu, L.; Korostynska, O.; Adley, C. "Comparison Between DNA Immobilization Techniques on a Redox Polymer Matrix"; *Am. J. Anal. Chem.* 2011, 2, 392-400.

شکل ۴. طیف امپدانس الکتروشیمیایی، الف) الکتروود اصلاح شده با ssDNA (ب) هیبریداسیون با اولیگونوکلوئوتید مکمل، ج) هیبریداسیون با اولیگونوکلوئوتید غیرمکمل، د) هیبریداسیون با اولیگونوکلوئوتید دارای ناچوری.

در حضور زوج ردوکس $K_3[Fe(CN)_6]/K_4[Fe(CN)_6]$ در غلظت ۲ میلی مولار و توسط آشفنگی AC با دامنه حدود ۵ میلی ولت، فرکانس مدولاسیون (تعديل) AC از ۱ کیلوهرتز تا ۱۰ مگا هرتز با تعداد ۶۰ نقطه اندازه گیری، انتخاب شد.

۴. نتیجه گیری

نتایج به دست آمده نشان می دهد که EIS یک فن موفق با حساسیت و کارایی بالا برای مطالعه روند هیبریداسیون DNA/DNA است. حسگرهای DNA بر اساس تشخیص EIS، بدون برچسب (Label-free) هستند و بنابراین، دارای مزایای استفاده از جمله هزینه کم، سادگی، سهولت و کوچک سازی می باشند. در این مطالعه، توالی تشبیت شده ssDNA روی سطح الکتروود، اولیگونوکلوئوتید خاصی از باکتری را تشخیص می دهد و این موضوع می تواند برای توسعه حسگرهای بیولوژیک جهت آشکارسازی عوامل بیولوژیک مورد استفاده قرار گیرد.

۵. مراجع

- [1] Romain, B.; Benoit, R. "Evaluation of Enrichment-Free PCR-Based Detection on the rfbE Gene of Escherichia Coli O157-Application to Municipal Wastewater"; *Water Research* 2007, 41, 1280-1286.
- [2] Sanvicens, N.; Pastells, C.; Pascual, N.; Marco, M. "Nanoparticle-Based Biosensors for Detection of Pathogenic Bacteria"; *TrAC Trends in Anal. Chem.* 2009, 28, 1243-1252.